

De immer trendsettende steden Parijs en Londen gingen ons weer voor, maar het verschijnsel dringt nu ook steeds dieper door in de Nederlandse steden: *urban beekeeping*, onder meer op daken. De opkomst van stadsimkers is vooral goed nieuws voor de bijen zelf, die ernstig in hun voortbestaan worden bedreigd en voor wie een reddingactie is gestart door 2012 uit te roepen tot Jaar van de Bij.

Stadsimker reddende engel voor bij

Geloof het of niet, maar volgens imkers is het Groene Hart voor bijen een groene woestijn. Zeker na juli, als de Linde is uitgebloeid en er nog nauwelijks stuifmeel valt te halen. En dan moeten de eerste winterbijen nog geboren worden! Eigenlijk is zo'n beetje het hele agrarische landschap als gevolg van monoculturen sterk verschaald. Veel bijenvolken hebben het hierdoor moeilijk om te overleven. Vooral de wilde bij, waarvan we in Nederland zo'n 350 verschillende soorten hebben, heeft het zwaar.

Maar gelukkig is daar ook nog de stad met zijn tuintjes, perkjes, balkonnetjes en breed aanbod van bloeiende bloemen, tot aan exotische exemplaren toe. Hier gedijt de bij met zijn gevarieerde stuifmeelbehoefte juist zeer goed. "Onderzoek van de honing en raten van stadsbijen heeft aangetoond dat er wel 250 verschillende soorten stuifmeel te vinden zijn", zegt Ardine Korevaar, imker, secretaris van de bijenhoudersvereniging Bunnik/Houten en medewerker van het vakblad *Bijenhouden*. "Dat is een goede zaak, want bijen hebben behoefte aan een gevarieerd stuifmeelaanbod. Vinden ze dat niet, dan heeft dat negatieve gevolgen voor hun vitaliteit en loopt hun weerstand terug. Dit draagt zeker voor een deel bij aan de massale bijensterfte van de afgelopen jaren, zowel onder wilde bijen als onder honingbijen en hommelse soorten."

Urban beekeeping

Bijenhotel

Bij kan het dak op

Veel wilde bijen zijn inmiddels het voorbeeld gevolgd van hun aanzienlijk grotere gevleugelde broeders zoals de meeuw en de kauw en hebben de stad opgezocht. Volgens Korevaar kan de mens de beestjes een steuntje in de rug geven door groendaken aan te leggen waarop zij kunnen foerageren. “Groene daken met bijvoorbeeld sempervirens of andere bloeiende planten kunnen een belangrijke aanvulling zijn”, zo zegt ze.

'De voeding van stadsbijen bestaat uit wel 250 verschillende soorten stuifmeel'

Helemaal een dubbelslag kan worden behaald door op daken stadslandbouw te bedrijven, wat immers goed is voor zowel mens als dier. Bijen zijn bovendien van cruciaal belang voor de mens, omdat ze in de landbouw verantwoordelijk zijn voor het overgrote deel van de noodzakelijke bestuiving van gewassen. Zonder bijen geen fruit, noten, zaden en tal van groenten. Ook op het dak en andere percelen binnen de stad niet. Dus geen *urban farming* zonder *urban beekeeping*. Dat beide elkaar juist extra versterken, komt doordat stadslandbouw vaak op biologische leest geschoeid is. Dat vinden bijen helemaal fijn.

Bijenkasten en -hotels

Jaap Molenaar is leidinggevende bij Landschap Noord-Holland op het vlak van ecologisch beheer, en in zijn vrije tijd voorzitter van de Bijenstichting. Vanuit deze laatste functie is hij mede-initiatiefnemer van het Jaar van de Bij. “Veel van wat we in het kader hiervan doen”, zegt hij, “is gericht op *urban beekeeping*. De twee belangrijkste initiatieven op dit gebied zijn particulieren, bedrijven en organisaties in steden motiveren in hun tuin of op het dak bijenkasten te plaatsen voor honingbijen, of bijenhôtels voor wilde bijen. Bij dit laatste moet je vooral denken aan bouwwerkjes waartussen wilde bijen zich goed kunnen verschuilen en kunnen nestelen. Een bijenhôtel kun je vrij eenvoudig zelf maken, maar je kunt er ook een kopen. Landschap Noord-Holland biedt ze dit jaar aan met korting.”

Zijn er eenmaal schuil- en nestelplekken genoeg, dan kan de wilde bij zich volgens Molenaar uitstekend zelf redden. Honingbijen daarentegen zijn voor de levering van de kast en de verzorging van het volk afhankelijk van een imker. “Particulieren die zelf geen kennis hebben van bijenhouden, kunnen tegenwoordig een bijenvolk huren via www.gastvrijvoordebij.nl. Dat is puur vrijwilligerswerk, want financieel kan het nauwelijks uit. Maar er zijn ook varianten voor bedrijven en

organisaties waarvoor iets meer geld wordt gevraagd, zodat het onderhoud minimaal kostenneutraal kan worden uitgevoerd. Het bedrijf of de organisatie kan het ondersteunen van de Nederlandse bijenpopulatie vervolgens publicitair inzetten als een vorm van groen ondernemen.” *L*

LOD denkt mee

De dakdekker- en hovenierbedrijven die groendaken aanleggen conform de richtlijnen van Leven op Daken, denken desgewenst uiteraard ook met hun opdrachtgevers mee over een gastvrij ontvangst van bijen op deze daken. Zij kunnen contact leggen met partijen die bijenkasten of bijenhôtels leveren, maar hebben ook tips en adviezen voor wat de inrichting van de tuin betreft.

Erg goed voor bijen zijn bijvoorbeeld kruidenhoekjes met rozemarijn, lavendel, kattenkruid, marjolein, tijm en venkel, bij voorkeur in groepjes geplaatst zodat de bij efficiënt zijn werk kan doen. Wie van fruit houdt, kan kiezen voor bramen en misschien wel een of meer kleine fruitbomen. En wie ruimte heeft, kan kiezen voor een inheemse heg met meidoorn, wilde appel, kardinaalsmuts, wilde liguster en spaanse aak, gemengd met egelantier en hondsroos. Stuk voor stuk waardevolle struiken voor allerlei dieren en die tevens veel sierwaarde bezitten.

Belangrijk is gedurende een zo lang mogelijke periode van het jaar bloeiende planten aan te bieden. Dus niet alleen in de lente en de zomer, maar ook gedurende de late zomer en het begin van de herfst.